

Het nut van een Griekse ‘nationale’ munt.

Plato, *Leges* 741e-742b

In de *Wetten (Nomoi)*, Plato's langste en laatste werk, heeft de auteur het onder meer over de inrichting van de staat, meer bepaald over de te nemen maatregelen wanneer er een nieuwe staat (stad) wordt gesticht. Het ideaal is dat alles zo veel mogelijk gemeenschappelijk is, dat er een vast aantal (5040) familieverblijven en grondstukken verdeeld worden en dat elk een gepast vermogen krijgt. Zich verrijken door handel is niet toegestaan.

- 1 Πρὸς τούτοις δ' ἔτι νόμος ἔπεται πᾶσι τούτοις, μηδ' ἔξεῖναι χρυσὸν μηδὲ
2 ἄργυρον κεκτῆσθαι μηδένα μηδενὶ ιδιώτῃ, νόμισμα δὲ ἔνεκα ἀλλαγῆς τῆς καθ'
3 ἡμέραν, ἣν δημιουργοῖς τε ἀλλάττεσθαι σχεδὸν ἀναγκαῖον, καὶ πᾶσιν ὀπόσων
4 χρεῖα τῶν τοιούτων μισθοὺς μισθωτοῖς, δούλοις καὶ ἐποίκοις, ἀποτίνειν. ὧν
5 ἔνεκά φαμεν τὸ νόμισμα κτητέον αὐτοῖς μὲν ἔντιμον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀνθρώποις
6 ἀδόκιμον· κοινὸν δὲ Ἑλληνικὸν νόμισμα ἔνεκά τε στρατειῶν καὶ ἀποδημιῶν εἰς
7 τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, οἷον πρεσβειῶν ἢ καὶ τινος ἀναγκαίας ἄλλης τῆ πόλει
8 κηρυκείας, ἐκπέμπειν τινὰ ἂν δέη, τούτων χάριν ἀνάγκη ἐκάστοτε κεκτῆσθαι τῇ
9 πόλει νόμισμα Ἑλληνικόν. ιδιώτῃ δὲ ἂν ἄρα ποτὲ τις γίγνηται ἀποδημεῖν,
10 παρέμενος μὲν τοὺς ἄρχοντας ἀποδημεῖτω, νόμισμα δὲ ἂν ποθεν ἔχων ξενικὸν
11 οἴκαδε ἀφίκηται περιγεγόμενον, τῇ πόλει αὐτὸ καταβαλλέτω πρὸς λόγον
12 ἀπολαμβάνων τὸ ἐπιχώριον·

- 1 - πρὸς τούτοις: sluit aan bij het voorgaande: 'daar bovenop'.
- πᾶσι τούτοις: verwijst naar al wat voorafgaat.
- ἔξεῖναι: inf. van het onpersoonlijke ἔξεστι *het is geoorloofd* aan (datief) +infinitief;
zelf infinitiefzin die νόμος verklaart: 'namelijk dat'.
2 - κεκτῆσθαι v. κτᾶσθαι: *verwerven*, perf. *bezitten*.
- μηδένα: hoort bij χρυσὸν en ἄργυρον (r. 1)
- νόμισμα <εῖναι>
- ἀλλαγῆ ἢ καθ' ἡμέραν *de dagelijkse ruilhandel, geldruil*.
3 - <ἀλλαγῆν> ἀλλάττεσθαι acc. van het inwendig LV: (*ruilhandel*) *bedrijven*.
- ἣν: in het betrekkelijk vnw. met als antecedent ἀλλαγῆς zit het inwendig LV
- ἀναγκαῖον (ἔστιν) + datief + infin.
- ὀπόσων χρεῖα (ἔστιν) (lett. *wier behoefte het is*), *die het nodig hebben om...*
4 - τῶν τοιούτων bij μισθοὺς *loon voor dergelijke diensten*.
- μισθός: *loon*
- μισθωτός: (*gehuurde*) *knecht, werkman*
- ἐποικος: *vreemdeling*
- ἀποτίνειν: *betalen*
5 - κτητέον verbaaladjectief op – τέος (drukt uit *wat moet gedaan worden*, cf. gerundivum;
de handelende persoon staat in de datief) v. κτᾶσθαι (lett. *er moet door hen verworven*
zijn, vandaar: *zij moeten bezitten*)
- ἔντιμος: *geldig*
6 - ἀδόκιμος: *onbruikbaar, niet gangbaar*
- ἀποδημία: *reis naar het buitenland*

Platowedstrijd 2012.

7 - οἶον: *zoals bijvoorbeeld*

- < ἔνεκα > πρεσβειῶν ἢ καί τινος ἀναγκαίας ἄλλης ... κηρυκείας
- πρεσβεία: *gezantschap*

8 - κηρυκεία: *missie*

- ἄν = ἔάν
- ἀνάγκη <ἐστίν> + datief

9 - ἄρα (partikel) in voorwaardelijke zinnen na = εἰ, ἔάν (ἄν), Lat. *forte, ingeval soms*.

- τις <ἀνάγκη>
- ἀποδημεῖν: *naar het buitenland reizen*

10 - παρέμενος: med. part. aor. v. παρίεναι *voorbij laten gaan, toelaten*, mediaal: *voor zichzelf iets trachten toe te laten, verzoeken (+ acc.)*. Hier: *na de toelating verkregen te hebben van...*

- ἀποδημείτω: (onderwerp ιδιώτης): imperatief 3° pers. enk. (uitgang -τω; wordt vaak gebruikt in wetten): *hij moet...*

11 - περιγίγνεσθαι: *overblijven* (ξενικὸν ἐν περιγενόμενον horen bij νόμισμα)

- καταβάλλειν: *neerleggen*, hier i.v.m. geldzaken: *afdragen*; καταβαλλέτω: zie informatie bij ἀποδημείτω

- πρὸς λόγον: *evenredig*

12 - τὸ ἐπιχώριον <νόμισμα>